

عوامل تقویت عفت کلام

در قرآن و احادیث

نویسنده:

زیب بابازاده بیدگلی

www.ketab.ir

انتشارات رویش بهاری

(rooyeshebahari)

سرشناسه	: بابازاده بیدگلی، زینب، ۱۳۶۱ -
عنوان و نام پدیدآور	: عوامل تقویت عفت کلام در قرآن و احادیث، نویسنده زینب بابازاده بیدگلی.
مشخصات نشر	: رویش بهاری، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	: ۸۷ ص؛ ۱۴/۵ × ۲۱/۵ س.م.
شابک	: ۰ - ۷۷ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.
وضعیت فهرست‌نویسی	: فیپا
موضوع	: عفت - جنبه‌های مذهبی - اسلام
موضوع	: Chastity - Religious aspects - Islam
موضوع	: عفت - جنبه‌های قرآنی
موضوع	: Chastity - Qur'anic teaching
رده‌بندی کنگره	: BP ۲۵۰/۵۵
رده‌بندی دیویی	: ۲۹۷/۳۶۲
شماره کتاب‌شناسی ملی	: ۹۸۸۸۳۱۴

عوامل تقویت عفت کلام

عنوان: عوامل تقویت عفت کلام در قرآن و احادیث

نویسنده: زینب بابازاده بیدگلی

طراح جلد: گروه طراحی پلکان

ناشر: رویش بهاری

مدیر تولید: امیر حیدری

شابک: ۰ - ۷۷ - ۴۸۷۱ - ۶۲۲ - ۹۷۸.

شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه

شناسه: ۱۵۳۳

۱۱۰۰۰۰ تومان

نوبت چاپ: اول پاییز ۱۴۰۳

کلیه حقوق برای ناشر محفوظ است.

تهران، خیابان انقلاب، پلاک ۱۲۷۸، واحد ۹ - تلفن: ۳۶۶۳۱۳۸۷ - همراه: ۰۹۳۹۸۱۰۵۹۹۳

۱۸۵۱۲

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۳.....	پیشگفتار.....
۵.....	مقدمه.....

فصل اول

تقویت عفت کلام

۹.....	عفت.....
۱۲.....	معنای لغوی عفت.....
۱۴.....	معنای اصطلاحی عفت.....
۱۷.....	ابعاد عفت.....
۱۷.....	عفت اندیشه.....
۱۸.....	عفت رفتار.....
۲۰.....	عفت کلام.....

فصل دوم

نقش کلام در زندگی انسان

۲۵.....	نقش زبان در زندگی انسان.....
۲۷.....	اهمیت بیان.....
۲۹.....	خیر و شر بودن کلام.....
۳۱.....	مسئولیت انسان نسبت به گفتار.....

جایگاه عفت کلام در زندگی انسان..... ۳۳

فصل سوم

عوامل بنیادی تقویت عفت کلام

عوامل بنیادی..... ۳۷

تعقل و تفکر..... ۳۸

ایمان..... ۴۱

تقوا..... ۴۴

راستگویی..... ۴۷

وجدان اخلاقی..... ۴۹

فصل چهارم

عوامل کاربردی تقویت عفت کلام

نرمی در گفتار..... ۵۳

بیان شیوا و رسا..... ۵۸

فروتنی و ادب در گفتار..... ۶۱

حیا در گفتار..... ۶۷

تغافل..... ۷۲

دعا و استمداد از خداوند..... ۷۴

نتیجه..... ۷۷

فهرست منابع..... ۷۹

پیشگفتار

عفت از فضایل اخلاقی مورد تأکید در دین اسلام است که در اصطلاح به نیروی درونی تعدیل‌کننده‌ی شهوات و غرایز انسان اطلاق می‌شود. عفت دارای معنای عام است و ابعاد مختلفی از قبیل: عفت اندیشه، عفت رفتار و عفت کلام را شامل می‌شود که در کتاب حاضر «عفت کلام و عوامل تقویت آن در قرآن و احادیث» مورد بررسی قرار گرفته است.

بیان، از جمله نعمت‌های خداوندی است که نقش مهمی در ایجاد ارتباط افراد دارد؛ با پیشرفت روزافزون وسائل ارتباطی در جامعه‌ی کنونی، استفاده‌ی ناصحیح از زبان، موجب آثار زیان‌بار برای صاحب سخن و مخاطب می‌شود؛ لذا در کتب اخلاقی توجه زیادی به مسئله سخن گفتن و کم و کیف آن شده است.

بنا بر آنچه در آیات و روایات آمده است انسان نسبت به گفتار خود مسئولیت دارد و باید در جهت خیر سخن گوید و به تعبیر این کتاب عفت کلام داشته باشد؛ عفت کلام آراستن سخن به زیبایی‌ها و پاک کردن آن از ردایل گفتاری با استفاده از رهنمودهای عقل و شرع است. کسانی که عفت کلام دارند روابط اجتماعی آن‌ها بهتر و محکم‌تر است و محبوب خانواده و اجتماع هستند، ثروتشان نیز روبه فزونی و طول عمرشان بیشتر است و پاداش اخروی آن‌ها نیز محفوظ است.

عفت کلام باید تقویت شود تا در نفس انسان رسوخ کند و به صورت ملکه درآید و احتمال زوال آن نیز کمتر شود. در این کتاب عوامل تقویت

عفت کلام تحت عنوان عوامل بنیادی و عوامل کاربردی ذکر شده است که این عوامل به ترتیب با ملکه و عادت شدن در تقویت عفت کلام به انسان کمک می‌کنند. عوامل بنیادی همچون تعقل و تفکر و ایمان، استعداد و نیروی آن در نهاد انسان به ودیعه نهاده شده است؛ انسان باید با تلاش و ممارست آن را به فعلیت رسانده و به صورت ملکه در آورد. عوامل کاربردی که باید با تلاش و تمرین به صورت عادت در رفتار انسان ظاهر شود؛ عواملی مانند نرمی در گفتار و فروتنی و ادب در گفتار است. شایان ذکر است که هماهنگ با ملکه و عادت شدن این عوامل، عفت کلام هم تقویت می‌شود.

مقدمه

کلام گوهر پر ارزش، نعمت عظیم و چراغ پر فروغی است که خدای مهربان از باب لطف و عنایتش به بندگان مرحمت فرموده، تا هم نیازهای دنیایی خود را با آن برطرف کنند و هم به وسیله‌ی آن دنیای زندگی را از محبت، عشق، سرور، صفا و وفا پر کنند و هم برای برزخ و قیامت خود چراغی روشن بیفروزند؛ ولی چون ابزار کلام یعنی زبان دارای میدان باز و وسیع است و در جهت خیر و شر می‌تواند عمل کند برخی افراد نمی‌توانند بر زبان خود غالب شوند و آن را به شکل صحیح و در جهت رضای خداوند به کار گیرند.

در جامعه‌ی کنونی مشاهده می‌شود که به دلیل عدم به کارگیری صحیح زبان، خانواده‌ها دارای محصلی سرد و بی‌روح شده، دل‌های افراد از هم دور شده، اختلافات خانوادگی به وجود آمده، طلاق فزونی گرفته، ارتباط افراد جامعه هم با تنش و نگرانی‌های خاصی درآمده است. همچنین وجود پیشرفت روزافزون تکنولوژی، خانواده‌ها و مسئولین جامعه را دچار نگرانی کرده به طوری که آنان همواره در اضطراب‌اند که مبادا جوانان آن‌ها از طریق یک سخن دچار انحراف شوند.

تعالیم دین اسلام برای مشکلات این چینی راه نجاتی ارائه داده است و افراد انسان را به فضیلت اخلاقی عفت کلام؛ یعنی پاک ساختن عرصه‌ی صادرات دل امر کرده است و آنان را از این که با هدف و انگیزه‌ی نامعلوم یا غیره خدایی و بدون پردازش در کلمات خویش سخن بگویند، نهی کرده است و از این طریق انسان‌ها را از افراط و تفریط در سخن دور کرده است.

اما انسان‌های وارسته که سخنانشان همراه با عفت است و در برابر گفتارهایشان خود را مسئول می‌دانند و از بیان گفتارهای نامناسب خوف دارند؛ باید توجه کنند که تحصیل عفت کلام کافی نیست و اینان باید به دنبال عواملی جهت تقویت عفت کلام باشند تا گوهری را که به سختی در وجود خود قرار داده‌اند، تحکیم کنند.

بنا بر نقش و جایگاه رفیع و بزرگ سخن در سعادت یا شقاوت انسان، محقق بر آن شد تا کتاب حاضر را تألیف نماید.

امید است که با مباحث ذکر شده، عفت کلام تبیین شده و متعففین نیز با به‌کارگیری عوامل تقویت عفت کلام جهت تحکیم این فضیلت اخلاقی که سر منشأ بسیاری از سجایای اخلاقی دیگر است، بهره‌برند.

ربنا تقبل منا انک انت السميع العليم (بحق محمد و آله).

و السلام علیکم و رحمه الله

www.ketaboo.com